

Rapport

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat een hulpofficier van justitie van het regionale politiekorps Noord-Holland Noord op 30 maart 2008 zware dwangmiddelen heeft gebruikt voor een relatief klein vergrijp, te weten het lopen op de autosnelweg. Met name klaagt hij erover dat deze hulpofficier van justitie hem onnodig in de boeien heeft geslagen en onnodig en te lang heeft opgehouden voor verhoor.

Ook klaagt verzoeker erover dat deze hulpofficier van justitie de aanhouding niet door een andere hulpofficier van justitie heeft laten toetsen.

Beoordeling

Algemeen

1. Op 30 maart 2008 wilde verzoeker, een man van 63 jaar en gepensioneerd politie-inspecteur, een voetbalwedstrijd bijwonen. Zijn echtgenote bracht hem met de auto naar het stadion gelegen aan het Kooijmeerplein in Alkmaar. Bij de toegangspoort voor de uitsupporters stapte verzoeker uit en vroeg hij aan een daar aanwezige politieambtenaar of hij door deze poort toegang tot het stadion mocht krijgen. Verzoeker werd vervolgens bekeurd door deze politieambtenaar en geboeid naar het politiebureau afgevoerd.

2. Op 24 april 2008 diende verzoeker een klacht in bij het regionale politiekorps Noord-Holland Noord. Hij schreef in zijn klachtbrief dat hij aan de betrokken politieambtenaar had gevraagd of hij door deze poort naar binnen mocht. In plaats van antwoord te geven had deze politieambtenaar volgens verzoeker gevraagd waar hij vandaan kwam, waarna de politieambtenaar hem meedeelde dat hij een bekeuring van zestig euro kreeg. Verzoeker wilde daarop weg lopen, maar de politieambtenaar sommeerde hem om te blijven staan. De politieambtenaar pakte vervolgens verzoeker vast en binnen enkele seconden waren er meerdere politieambtenaren die verzoeker ook vastpakten waarna hij handboeien omkreeg. Verzoeker was verbaasd en boos, omdat hij zich naar zijn zeggen op geen enkele wijze had verzet. Verzoeker werd met een politievoertuig, waarin zich vier andere politieambtenaren bevonden, afgevoerd naar het politiebureau en in een cel geplaatst. Verzoeker vond het verder zeer klachtwaardig dat hij was voorgeleid aan een hulpofficier van justitie die zelf de aanhouding had verricht.

3. De klacht van verzoeker werd voorgelegd aan de Adviescommissie Politieklachten (hierna: de commissie). Op 27 oktober 2008 bracht de commissie naar aanleiding van de klacht van verzoeker advies uit aan de korpsbeheerder. De commissie overwoog voor zover hier van belang dat vanwege het feit dat verzoeker in woord en gedrag lastig bleef en niet rustig meewerkte, hem de handboeien werden aangelegd en verzoeker voor nader onderzoek en verhoor werd overgebracht naar het politiebureau. Dit vervoer vond plaats

met de dichtstbijzijnde politieauto waarin op dat moment vier politiemensen zaten. Bij de aanhouding en tijdens het vervoer bleef verzoeker, volgens diverse politieambtenaren, vervelende opmerkingen maken. Op het politiebureau is verzoeker volgens standaardprocedures ingesloten in afwachting van nader onderzoek en verhoor. De commissie wees er verder op dat de politie wettelijk zes uur de tijd heeft voor onderzoek en verhoor van een verdachte en dat het wettelijk is bepaald dat, indien een hulpofficier van justitie zelf een verdachte aanhoudt, deze aanhouding niet getoetst hoeft te worden door een andere hulpofficier van justitie. De betrokken politieambtenaar is zelf hulpofficier van justitie. De commissie liet weten dat volgens de betrokken politieambtenaar en enige van diens collega's die het voorval van nabij hadden meegemaakt, het gedrag van verzoeker vervelend en niet meewerkend was te noemen en verzoeker de gang van zaken daardoor over zichzelf had afgeroepen. De commissie constateerde dat er sprake was van een in beginsel eenvoudige overtreding waarvoor verzoeker was bekeurd en dat door het eigenzinnige gedrag van verzoeker de situatie was geëscaleerd, waarna verzoeker werd aangehouden. De commissie overwoog dat verzoeker niet incorrect door de betrokken politieambtenaar was behandeld en dat in vervolg op zijn blijvende tegenwerking, de door de politie gebezigde bevoegdheden (handboeien en insluiting) rechtmatig waren en gezien de omstandigheden noodzakelijk. De commissie adviseerde de korpsbeheerder om de klacht ongegrond te verklaren.

4. Op 10 november 2009 oordeelde de korpsbeheerder conform het advies van de commissie.

5. Op 28 januari 2009 wendde verzoeker zich tot de Nationale ombudsman.

I. Ten aanzien van het gebruik van de handboeien

1. Voor zover van belang voor de beoordeling van dit klachtonderdeel komt uit de aan de Nationale ombudsman verstrekte informatie het volgende naar voren.

1.1. Uit het proces-verbaal van verhoor dat op 30 maart 2008 is opgemaakt door twee ambtenaren van het betrokken politiekorps blijkt dat verzoeker voor zover hier van belang heeft verklaard dat hij die bewuste dag uit zijn voertuig was zijn gestapt toen zijn echtgenote voor het rode stoplicht vlak bij het stadion stond te wachten. Verzoeker liep vervolgens naar de ingang van het stadion waarvan hij wist dat daar de supporters en spelers van de tegenpartij aankwamen. Hij pakte zijn toegangkaart en was van plan om te vragen of hij via die ingang naar binnen mocht, toen hij werd aangesproken door een inspecteur van de politie. Deze vroeg waar hij vandaan kwam en verzoeker zei tegen hem vanuit die auto en wees daarbij naar het voertuig van zijn echtgenote dat nog stilstond voor het verkeerslicht. De inspecteur zei hem aan de kant te gaan staan omdat hij een bekeuring kreeg in verband met het oversteken als voetganger van de rijksweg. Verzoeker zei daarop dat hij dan maar weer snel terug naar de auto ging. Verzoeker verklaarde dat het ook mogelijk was dat hij gevraagd kan hebben om hem door te laten of woorden van

gelijke strekking. Verzoeker wilde terug naar de auto en werd door de politieambtenaar vastgepakt. Omdat verzoeker onder de bekeuring wilde uitkomen liep hij weg en verleende geen directe medewerking aan zijn aanhouding. Verzoeker verklaarde dat, ondanks dat het hem bekend was dat hij moet voldoen aan een bevel of vordering, hij daaraan geen gevolg heeft gegeven.

1.2. Uit het proces-verbaal van aanhouding, dat op 30 maart 2008 is opgemaakt door de betrokken politieambtenaar, komt naar voren dat verzoeker door de berm richting de calamiteiteningang van het stadion liep. Verzoeker werd door deze politieambtenaar staande gehouden en hem werd meegedeeld dat hij een bekeuring kreeg voor het zonder noodzaak lopen over een autosnelweg. Verzoeker weigerde zijn medewerking en wilde zijn weg vervolgen richting de ingang van het stadion. Daarop werd verzoeker nogmaals met klem gevorderd te blijven staan. Ook na de mededeling dat niet voldoen aan deze vordering verzoeker voor dit feit zou worden aangehouden, wenste verzoeker geen medewerking te verlenen en bleef zich bewegen richting de ingang. Verzoeker is daarop aangehouden. De aanleiding tot het gebruik van de handboeien lag volgens dit proces-verbaal in de omstandigheden waarop verzoeker werd aangehouden. Het proces-verbaal meldt dat de handboeien werden gebruikt "om reden van ontvluchting en veiligheid".

1.3. Op de hoorzitting van 15 oktober 2008 voor de commissie liet verzoeker weten dat hij aan de bewuste politieambtenaar vroeg of hij bij de toegangspoort voor de uitsupporters naar binnen mocht. De politieambtenaar vroeg daarop waar verzoeker vandaan kwam en verzoeker wees daarop naar het voertuig waarin zijn echtgenote zat. Dit voertuig stond stil op de Rijksweg A9, nabij het Kooimeerplein en het DSB-stadion. Daar is een aparte strook voor verkeer dat het stadion in gaat. De politieambtenaar vertelde vervolgens dat verzoeker een boete kreeg. Verzoeker zei dat hij terug wilde lopen naar het voertuig, omdat hij deze boete niet wilde betalen. Opeens stonden er volgens verzoeker vier of vijf "kerels" om hem heen en werd hij vastgepakt, geboeid en afgevoerd in een politiebus. Hij hoorde een politieambtenaar zeggen dat verzoeker de wedstrijd niet zou zien. Ook mocht hij zijn telefoon die overging niet opnemen. Verzoeker vond het een opgeklopte reactie. Volgens hem waren zowel de betrokken politieambtenaar alsook de andere politieambtenaren gespannen. Als de politieambtenaar had gezegd dat verzoeker over de snelweg liep en daar een bekeuring voor kreeg was het volgens verzoeker anders geweest. Nu wees de politieambtenaar met dat vingertje, aldus verzoeker.

1.4. Verzoeker verklaarde tegenover een medewerkster van het Bureau van de Nationale ombudsman op 14 april 2009 dat hij aanstalten maakte om weg te lopen toen de betrokken politieambtenaar hem vertelde dat hij een boete kreeg. Verzoeker werd vastgepakt, aangehouden en in de boeien geslagen door vier politieambtenaren. Verzoeker liet weten dat hij zich bij zijn aanhouding niet had verzet, maar dat hij alleen verbaal lastig werd omdat hij zijn mobiele telefoon niet mocht opnemen die steeds bleef overgaan. Naar de mening van verzoeker is hij daarbij niet beledigend geweest. Verzoeker zou hebben

gezegd: "potverdomme, kan er iemand even de telefoon opnemen". Verzoeker vertelde ook dat hij tegen een politieambtenaar had gezegd: "jij grijze, neem jij even die telefoon op".

1.5. Op de hoorzitting van 15 oktober 2008 voor de commissie liet de betrokken politieambtenaar weten dat hij die bewuste dag verzoeker zag komen aanlopen, waarop hij verzoeker aansprak en vroeg waar hij uit de auto was gestapt. Verzoeker wees naar de autosnelweg en zei hem dat hij naar de voetbal wilde. De betrokken politieambtenaar hield hem passief op de plaats en zei hem dat verzoeker zou worden aangehouden als hij niet zou meewerken. Verzoeker zei toen dat hij wel terug naar het voertuig zou gaan. Nadat de betrokken politieambtenaar verzoeker om zijn personalia vroeg, reageerde deze een aantal keer met de woorden "doe niet zo mal, ik ga naar de voetbal". Daarop is verzoeker aangehouden. De politieambtenaar wilde geen arrestantenbusje laten komen en gaf verzoeker mee aan een zogenaamde 'openbare-ordebusje' dat net aan kwam rijden. Tot grote verbazing van de politieambtenaar ging verzoeker bij dat busje helemaal uit zijn dak: verzoeker begon te draaien en te trekken en begon de politieambtenaren uit te maken voor "idioten". Dat vormde volgens de betrokken politieambtenaar de reden voor het gebruik van de handboeien. Door collega's van de betrokken politieambtenaar werd verzoeker in het voertuig gezet. De betrokken politieambtenaar liet de commissie weten dat hij van deze collega's later had gehoord dat verzoeker ook in het voertuig nog behoorlijk tekeer was gegaan.

1.6. De korpsbeheerder liet in zijn standpunt van 10 november 2008 weten dat verzoeker de handboeien kreeg aangelegd vanwege het feit dat verzoeker in woord en gedrag lastig bleef en niet rustig meewerkte aan het registreren van zijn personalia. Door het eigenzinnige gedrag van verzoeker was de situatie geëscaleerd. Vanwege de tegenwerking van verzoeker was, volgens de korpsbeheerder, zowel het aanleggen van de handboeien alsook de insluiting rechtmatig en gezien de omstandigheden ook noodzakelijk.

2. De Nationale ombudsman heeft in het kader van het onderzoek op 29 mei 2009 een aantal vragen voorgelegd aan de korpsbeheerder. Voor zover voor dit klachtonderdeel van belang stelde hij de vraag in welk opzicht het gedrag van verzoeker - voorafgaand aan het aanleggen van de handboeien - vervelend, niet meewerkend en eigenzinnig was en waarom het aanleggen van de handboeien noodzakelijk was. Naar aanleiding van deze vraag merkte de korpsbeheerder op dat de betrokken politieambtenaar verzoeker aansprak op het feit dat hij in overtreding was en daarvoor een bekeuring kreeg. De politieambtenaar vroeg verzoeker zijn personalia op te geven, hetgeen verzoeker weigerde. De politieambtenaar wees verzoeker erop dat hij zou worden aangehouden wanneer hij niet meewerkte. Verzoeker bleef bij zijn weigering en wilde zijn eigen weg vervolgen. Vervolgens werd verzoeker door de betrokken politieambtenaar aangehouden en ter overbrenging naar een plaats van verhoor overgegeven aan de bemanning van een openbare-orde busje dat net aan kwam rijden. De korpsbeheerder wijst erop dat toen

verzoeker bij het busje kwam hij tot verbazing van de politieambtenaar vervolgens helemaal 'uit zijn dak' ging. Verzoeker zou zijn begonnen te worstelen en 'idioten' te roepen. Het gedrag was zodanig dat verzoeker de handboeien moesten worden aangelegd.

3. De korpsbeheerder bleef in de brief van 15 juli 2009 aan de Nationale ombudsman bij zijn standpunt dat dit klachtonderdeel ongegrond was.

Beoordeling

4. Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grondrechten worden gerespecteerd. Behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen heeft een ieder recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam.

5. Het recht op onaantastbaarheid van het lichaam is neergelegd in internationale verdragen en de Grondwet (zie Achtergrond onder 1.1. en 2.). Het aanleggen van handboeien vormt een inbreuk op de lichamelijke integriteit van de betreffende persoon. Bij of krachtens de wet kunnen beperkingen op dit grondrecht worden gemaakt. Ten aanzien van personen aan wie rechtens de vrijheid is ontnomen, is in artikel 15 vierde lid van de Grondwet (zie Achtergrond onder 1.2.) meer in het algemeen bepaald dat zij kunnen worden beperkt in de uitoefening van hun grondrechten voor zover deze zich niet met de vrijheidsontneming verdraagt.

6. In artikel 22 van de Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke Marechaussee en de buitengewoon opsporingsambtenaar is bepaald dat de politie een persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, ten behoeve van het vervoer handboeien kan aanleggen. Dit is slechts mogelijk indien de feiten of omstandigheden dit redelijkerwijs vereisen met het oog op vluchtgevaar, dan wel met het oog op gevaar voor de veiligheid of het leven van de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, van de betrokken politieambtenaar of van derden (zie Achtergrond onder 3.). De politieambtenaar moet in een specifiek geval de afweging maken of de aanwezige veiligheidsrisico's het aanbrengen van de boeien naar redelijk inzicht rechtvaardigen. In de Ambtsinstructie ligt aldus besloten dat het standaard aanbrengen van handboeien tijdens het vervoer van een arrestant naar het politiebureau onjuist is.

7. Wat betreft de aanhouding merkt de Nationale ombudsman het volgende op. Uit het proces-verbaal van aanhouding blijkt dat verzoeker is aangehouden op grond van artikel 34 lid 1 sub a van de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (zie Achtergrond onder 4.). De betrokken politieambtenaar had verzoeker gevorderd om te blijven staan. In het kader van zijn toezichthoudend optreden op grond van de Wahv, kon de betrokken politieambtenaar gebruik maken van de bevoegdheid die de Awb biedt voor de handhaving van de Wahv (zie Achtergrond onder 5.). Het niet meewerken aan een dergelijke vordering leverde dan ook een (strafrechtelijke) overtreding op, waarvoor

verzoeker mocht worden aangehouden. De Nationale ombudsman komt dan ook tot het oordeel dat verzoeker rechtmatig van zijn vrijheid is beroofd. Aanhouding was in dit geval ook een gepast middel omdat verzoeker aanstalten maakte om weg te lopen. De Nationale ombudsman overweegt verder het volgende. Het is voldoende vast komen te staan dat verzoeker niet rustig heeft meegewerkt nadat hij door de politie was aangehouden. Uit de verklaring afgelegd tijdens de interne klachtbehandeling leidt de Nationale ombudsman af dat verzoeker "uit zijn dak ging" toen hij in het politiebusje moest plaatsnemen en dat hij begon te draaien en te trekken. Op grond daarvan concludeert de Nationale ombudsman dat verzoeker zich aan het vervoer naar het politiebureau wilde onttrekken en dat er derhalve sprake was van vluchtgevaar dat het gebruik van handboeien rechtvaardigde. Daarbij is ook rekening gehouden met de hectiek die gebruikelijk is rond een voetbalwedstrijd en met het veiligheidsrisico dat het incident plaatsvond vlak langs de Rijksweg waar verkeer met hoge snelheid voorbij kwam. De Nationale ombudsman komt dan ook tot het oordeel dat er voldoende redenen waren die het gebruik van handboeien rechtvaardigen.

Op dit punt is de onderzochte gedraging behoorlijk.

II. Ten aanzien van het onnodig en te lang ophouden voor verhoor

1. Voor zover van belang voor de beoordeling van dit klachtonderdeel komt uit de aan de Nationale ombudsman verstrekte informatie het volgende naar voren.

1.1. Uit de oorspronkelijke klachtbrief van verzoeker gericht aan het betrokken politiekorps van 24 april 2008 blijkt, voor zover hier van belang, dat bij het insluiten van verzoeker in de cel zijn horloge is afgenomen. Verzoeker liet weten dat hij dan ook had ingeschat dat het anderhalf uur duurde voordat de celdeur weer werd geopend. Hij schatte ook dat hij een half uur of drie kwartier later werd verhoord.

1.2. Uit een notitie van een telefoongesprek tussen verzoeker en een medewerkster van het Bureau van de Nationale ombudsman op 14 april 2009 komt naar voren dat verzoeker weliswaar wist dat de wet voorschrijft dat iemand maximaal voor zes uur mag worden opgehouden, maar dat hij zijn eigen ophouding onnodig lang vond duren. Verzoeker was van mening dat hij niet langer had moeten worden opgehouden dan strikt noodzakelijk was.

1.3. Op de hoorzitting van 15 oktober 2008 voor de commissie liet verzoeker weten dat hij uiteindelijk tweeënhalf uur in de politiecel heeft gezeten.

1.4. Uit het proces-verbaal van aanhouding dat op 30 maart 2008 is opgemaakt door de betrokken politieambtenaar blijkt dat verzoeker om 13:56 uur is aangehouden door deze politieambtenaar en dat verzoeker diezelfde dag om 14:07 uur naar een plaats van verhoor werd geleid.

1.5. Uit gegevens uit het BPS-systeem van het betrokken politiekorps blijkt dat verzoeker op 30 maart 2008 om 14:15 uur is ingesloten.

1.6. Uit het proces-verbaal van verhoor dat op 30 maart 2008 is opgemaakt door twee ambtenaren van het betrokken politiekorps blijkt dat verzoeker om 15:44 uur is verhoord.

1.7. Uit gegevens uit het BPS-systeem van het betrokken politiekorps blijkt dat verzoeker op 30 maart 2008 om 16:30 uur in vrijheid is gesteld.

2. In het kader van het onderzoek had de Nationale ombudsman ook voor wat betreft dit klachtonderdeel op 29 mei 2009 een tweetal vragen voorgelegd aan de korpsbeheerder. Ten eerste stelde hij de vraag waarom verzoeker, mede gelet op het feit dat het een relatief klein vergrijp betrof, aangehouden, overgebracht naar het politiebureau en opgehouden was voor verhoor. De korpsbeheerder merkte naar aanleiding van deze vraag op dat verzoeker werd aangesproken, hem proces-verbaal werd aangezegd en hij alle medewerking weigerde. De korpsbeheerder wees erop dat in het algemeen de situatie bij voetbalwedstrijden zodanig is dat van de politie niet kan en mag worden verwacht dat zij ellenlange discussies aangaat met publiek/verdachten die, in strijd met de wettelijke regelgeving een eigen richting willen gaan.

3. Ook was de korpsbeheerder gevraagd waarom de ophouding van verzoeker twee en een half uur had geduurd. De korpsbeheerder merkte op dat verzoeker om 13:56 uur was aangehouden en om 14:15 uur was ingesloten. Om 16:30 uur was hij in vrijheid gesteld. De ophouding had volgens de korpsbeheerder relatief lang geduurd en had alles te maken met de beschikbaarheid van personeel dat zo efficiënt mogelijk wordt ingezet. Bij de voetbalwedstrijden ligt de nadruk op handhaving van de openbare orde wat de grootste personeelsinzet vergt. Op het bureau is verhoudingsgewijs een beperkt aantal personeelsleden aanwezig welke belast is met de (administratieve) afhandeling van de aangebrachte zaken, al dan niet in verband houdende met het voetbal.

4. De korpsbeheerder bleef in de brief van 15 juli 2009 aan de Nationale ombudsman bij zijn standpunt dat ook dit klachtonderdeel ongegrond was.

Beoordeling

5. Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grondrechten worden gerespecteerd. Het recht op persoonlijke vrijheid is gewaarborgd in verdragen en de Grondwet. In de wet is geregeld in welke gevallen de overheid een burger zijn vrijheid mag ontnemen.

6. De mogelijkheid tot ophouden voor onderzoek is vastgelegd in de wet (zie Achtergrond onder 6.1.). Ophouding vindt plaats in het belang van het onderzoek. Op grond van de wet mag een verdachte niet langer dan zes uren voor onderzoek worden opgehouden, met

dien verstande dat niet wordt meegerekend de tijd tussen middernacht en negen uur 's morgens. De termijn van zes uren begint te lopen op het moment van aankomst van de verdachte op de plaats van verhoor. Deze termijn van zes uren is een uiterste termijn. Als het onderzoek binnen die termijn is beëindigd, zal dan ook onmiddellijk daarop een beslissing moeten worden genomen over de invrijheidstelling van de verdachte of over de toepassing van een ander dwangmiddel, of het verrichten van nader onderzoek.

7. Uit de stukken blijkt dat verzoeker als verdachte werd beschouwd wegens het niet voldoen aan een vordering van een politieambtenaar. Hierboven bij I. onder punt 7. is reeds geconcludeerd dat de aanhouding rechtmatig was. De Nationale ombudsman acht het dan ook begrijpelijk dat de politie verzoeker als verdachte van dit strafbare feit wilde verhoren. Om die reden deelt de Nationale ombudsman dan ook niet de mening van verzoeker dat deze onnodig is opgehouden voor onderzoek.

8. Voor wat betreft het tijdsbestek waarin verzoeker voor onderzoek opgehouden is geweest, overweegt de Nationale ombudsman als volgt. Uit de stukken blijkt dat verzoeker op 30 maart 2008 om 13:56 uur is aangehouden, om 14:07 uur op het politiebureau is gearriveerd en om 14:15 uur is ingesloten. Om 15:44 uur is verzoeker verhoord en om 16:30 uur diezelfde dag in vrijheid gesteld. Al met al is verzoeker ongeveer twee en een half uur opgehouden geweest. Ondanks het gegeven dat de politie heeft erkend dat de ophouding van verzoeker wegens capaciteitsgebrek relatief lang heeft geduurd, is het de Nationale ombudsman niet gebleken dat de ophouding ook onnodig lang heeft geduurd; tussen het moment van daadwerkelijke insluiting van verzoeker en het uiteindelijke verhoor zat een periode van anderhalf uur. Hoewel verzoeker dus anderhalf uur heeft moeten wachten voordat hij werd verhoord, acht de Nationale ombudsman het niet onredelijk dat vanwege capaciteitsgebrek op dat moment bij het betrokken politiebureau het verhoor niet eerder had kunnen plaatsvinden. De Nationale ombudsman oordeelt om die reden dan ook dat er niet is gehandeld in strijd met het behoorlijkheidsvereiste dat grondrechten, in dit geval het recht op persoonlijke vrijheid, worden gerespecteerd.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

III. Ten aanzien van het niet toetsen van de aanhouding door een andere hulpofficier van justitie

1. Voor zover van belang voor de beoordeling van dit klachtonderdeel komt uit de aan de Nationale ombudsman verstrekte informatie het volgende naar voren.

1.1. Uit de oorspronkelijke klachtbrief van verzoeker gericht aan het betrokken politiekorps van 24 april 2008 blijkt, voor zover hier van belang, dat verzoeker het vanuit zijn achtergrond als gepensioneerd politie-inspecteur zeer klachtwaardig vindt dat hij is voorgeleid aan een hulpofficier van justitie die tevens zelf de aanhouding heeft verricht. Verzoeker is van mening dat de hulpofficier van justitie daarmee wettelijke voorschriften

heeft geschonden.

1.2. Verzoeker is van mening dat het zuiverder was geweest indien een andere hulpofficier van justitie zijn aanhouding had getoetst. Verzoeker was ervan op de hoogte dat het wettelijk bezien mogelijk is dat een hulpofficier van justitie bevoegd is zowel een aanhouding alsook de voorgeleiding te verrichten.

1.3. De korpsbeheerder liet in zijn standpunt van 10 november 2008 weten dat indien een hulpofficier van justitie zelf een verdachte aanhoudt, dat deze aanhouding niet getoetst behoeft te worden door een andere hulpofficier van justitie. De korpsbeheerder wees daarbij op artikel 53 lid 2 van het Wetboek van Strafvordering (zie Achtergrond onder 6.2.) en liet weten dat de betrokken politieambtenaar zelf hulpofficier van justitie was.

2. Ook voor wat betreft dit klachtonderdeel had de Nationale ombudsman in het kader van het onderzoek op 29 mei 2009 een vraag voorgelegd aan de korpsbeheerder. Hij stelde de vraag of het voorkomt dat een hulpofficier van justitie, ondanks het bepaalde in artikel 53 tweede lid van het Wetboek van Strafvordering, een aanhouding door een andere hulpofficier van justitie laat toetsen. Indien het antwoord bevestigend zou zijn werd de korpsbeheerder gevraagd in welke gevallen dat was en of daarover richtlijnen waren vastgelegd. De korpsbeheerder liet in zijn reactie weten dat, hoewel er geen wettelijke verplichting is om zaken waarin een hulpofficier van justitie zelf de aanhouding heeft verricht deze te laten toetsen door een collega hulpofficier van justitie, het in die zin voorkomt dat dit overleg geschiedt in de vorm van 'sparren'. Niet uitgesloten wordt dan dat een hulpofficier van justitie vervolgens tot een beslissing komt die afwijkt van een eerder ingenomen zienswijze, aldus de korpsbeheerder. De korpsbeheerder liet weten dat er geen richtlijnen waren vastgesteld.

3. De korpsbeheerder bleef in de brief van 15 juli 2009 gericht aan de Nationale ombudsman bij zijn standpunt dat ook dit klachtonderdeel ongegrond was.

Beoordeling

4. Het verbod van vooringenomenheid houdt in dat overheidsinstanties zich actief opstellen om iedere vorm van een vooropgezette mening of de schijn van partijdigheid te vermijden.

5. Het toetsen van een aanhouding vindt plaats door een verdachte voor te geleiden aan een officier van justitie of een hulpofficier van justitie. Bij deze voorgeleiding wordt de verdachte gehoord door de officier van justitie of de hulpofficier van justitie waardoor de aanhouding wordt gecontroleerd op rechtmatigheid en aanvaardbaarheid. Het toetsen van een aanhouding is wettelijk geregeld in artikel 53 van het Wetboek van Strafvordering (zie Achtergrond onder 6.2.). Lid 2 van dit artikel impliceert dat een hulpofficier van justitie die zelf een verdachte heeft aangehouden, deze aanhouding niet hoeft te laten toetsen door een andere hulpofficier van justitie.

6. De Nationale ombudsman heeft geen redenen om te twijfelen of de betrokken politieambtenaar ten tijde van de aanhouding van verzoeker in zijn functie als hulpofficier van justitie optrad. Om die reden wordt aangenomen dat dit de situatie is geweest.

7. Met de korpsbeheerder is de Nationale ombudsman van oordeel dat de wet de mogelijkheid biedt voor een hulpofficier van justitie om de door hem verrichte aanhouding vervolgens zelf te toetsen. Aangezien verder niet is gebleken van feiten of omstandigheden die meebrachten dat de aanhouding door een andere hulpofficier van justitie getoetst had behoren te worden, concludeert de Nationale ombudsman dan ook dat de betrokken politieambtenaar niet heeft gehandeld in strijd met het verbod op vooringenomenheid.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Noord-Holland Noord is niet gegrond.

Onderzoek

Op 28 januari 2009 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer S. te Uitgeest, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Noord-Holland Noord.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Noord-Holland Noord (de burgemeester van Alkmaar), werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de korpsbeheerder verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

In verband met zijn verantwoordelijkheid voor justitieel optreden werd ook de hoofdofficier van justitie te Alkmaar over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar zijn oordeel reden was.

Tijdens het onderzoek kregen de korpsbeheerder en verzoeker de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren. Tevens werd de betrokken politieambtenaar in de gelegenheid gesteld om op de klacht te reageren. Deze maakte van de gelegenheid geen gebruik.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan de betrokkenen. Zowel de reactie van verzoeker alsook de reactie van de korpsbeheerder

gaven geen aanleiding het verslag van bevindingen te wijzigen.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie.

Mutatieformulier van 30 maart 2008 opgemaakt door ambtenaren van het regionale politiekorps Noord-Holland Noord.

Overzichten uit BPS van 30 maart 2008.

Proces-verbaal van verhoor van verzoeker, opgemaakt op 30 maart 2008 door ambtenaren van het regionale politiekorps Noord-Holland Noord.

Proces-verbaal van aanhouding van verzoeker, opgemaakt op 30 maart 2008 door de betrokken politieambtenaar.

Klachtbrief van verzoeker gericht aan het regionale politiekorps Noord-Holland Noord van 24 april 2008.

Verslag van de hoorzitting van de commissie waarbij verzoeker is gehoord van 15 oktober 2008.

Verslag van de hoorzitting van de commissie waarbij de betrokken politieambtenaar is gehoord van 15 oktober 2008.

Advies commissie politiekklachten van 27 oktober 2008.

Beslissing van de beheerder van het regionale politiekorps Noord-Holland Noord van 10 november 2008 op de klacht van verzoeker.

Klachtbrief van verzoeker aan de Nationale ombudsman van 28 januari 2009.

Verslag van een telefoongesprek van 14 april 2009 tussen verzoeker en een medewerker van het Bureau Nationale ombudsman.

De openingsbrieven van de Nationale ombudsman van 29 mei 2009.

Standpunt van de korpsbeheerder van 15 juli 2009 op de klacht van verzoeker na opening van het onderzoek door de Nationale ombudsman.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Grondwet

1.1. Artikel 11

"Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam."

1.2. Artikel 15, vierde lid

"Hij aan wie rechtmatig zijn vrijheid is ontnomen, kan worden beperkt in de uitoefening van grondrechten voor zover deze zich niet met de vrijheidsontneming verdraagt."

2. Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens

Artikel 8

"1. Een ieder heeft recht op respect voor zijn privéleven, zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn correspondentie.

2. Geen inmenging van enig openbaar gezag is toegestaan in de uitoefening van dit recht, dan voor zover bij de wet is voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk is in het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid of het economisch welzijn van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen."

3. Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en de

buitengewoon opsporingsambtenaar

Artikel 22

"1. De ambtenaar kan een persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, ten behoeve van het vervoer handboeien aanleggen.

2. De maatregel, bedoeld in het eerste lid, kan slechts worden getroffen, indien de feiten en omstandigheden dit redelijkerwijs vereisen met het oog op gevaar voor ontvluchting, dan wel met het oog op gevaar voor de veiligheid of het leven van de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, van de ambtenaar of van derden.

3. De in het tweede lid bedoelde feiten of omstandigheden kunnen slechts gelegen zijn in:

a. de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, of

b. de aard van het strafbare feit op grond waarvan de vrijheidsbeneming heeft plaatsgevonden, één en ander in samenhang met de wijze waarop en de situatie waarin het vervoer plaatsvindt."

4. Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften

Artikel 34

"1. Met geldboete van de tweede categorie wordt gestraft:

a. hij die niet voldoet aan vordering van een krachtens artikel 3, eerste lid, aangewezen toezichthouder;

b. (..)

c. (...)

2. Het strafbare feit is een overtreding."

5. Algemene wet bestuursrecht

Artikel 5:20

"1. Een ieder is verplicht aan een toezichthouder binnen de door hem gestelde termijn alle medewerking te verlenen die deze redelijkerwijs kan vorderen bij de uitoefening van zijn bevoegdheden. ..."

6. Wetboek van Strafvordering

6.1 Artikel 61

"1. Indien de verdachte niet overeenkomstig artikel 57 in verzekering wordt gesteld, noch overeenkomstig artikel 60 voor de rechter-commissaris wordt geleid, wordt hij in vrijheid gesteld, tenzij hij op bevel van de officier van justitie of de hulpofficier van justitie voor wie de verdachte is geleid of die zelf de verdachte heeft aangehouden, voor ten hoogste zes uren wordt opgehouden voor onderzoek. Tijdens het ophouden voor onderzoek wordt de verdachte gehoord.

2. t/m 9 ..."

6.2 Artikel 53

"1. In geval van ontdekking op heter daad is ieder bevoegd den verdachte aan te houden.

2. In zoodanig geval is de officier van justitie of de hulpofficier bevoegd den verdachte, na aanhouding, naar een plaats van verhoor te geleiden; hij kan ook diens aanhouding of voorgeleiding bevelen. ..."